

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs / Curso
2024-2025

1 Dades d'identificació de l'assignatura Datos de identificación de la asignatura					
Nom de l'assignatura Nombre de la asignatura	REDUCCIÓ DE PARTITURES I REDUCCIÓN DE PARTITURAS I				
Crèdits ECTS Créditos ECTS	4	Curs Curso	3º	Semestre Semestre	ANUAL
Tipus de formació Tipo de formación bàsica, específica, optativa básica, específica, optativa	ESPECÍFICA	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura Idioma/s en que se imparte la asignatura			Castellano Valenciano
Matèria Materia	Formació instrumental complementària Formación instrumental complementaria				
Títol Superior Título Superior	Grau en Ensenyances Artístiques Superiors de Música Grado en Enseñanzas Artísticas Superiores de Música				
Especialitat Especialidad	Composició i direcció Composición y dirección				
Centre Centro	Conservatorio Superior de Música “Óscar Esplá” de Alicante Conservatori Superior de Música “Óscar Esplá” d’Alacant				
Departament Departamento	Composició i Cant Composición y Canto				
Professorat Profesorado	M ^a Carmen Genovés Carmona María R. Ciurana Moñino (Coordinadora)				
e-mail e-mail	mc.genovescarmona@iseacv.gva mr.ciuranamonino@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

Reduir al piano partitures de diferents conjunts instrumentals o vocals des del Renaixement fins al nostre temps. Conèixer els mecanismes, artificis i tècniques pianístiques per a desenvolupar una bona reducció al piano de la partitura. Analitzar harmònicament l'obra musical per a poder expressar les funcions harmòniques més fonamentals i prioritàries a l'hora de reduir al piano el discurs musical de les parts instrumentals o vocals de l'obra. Realitzar arranjaments a dos, tres i quatre parts harmòniques per a una bona reducció pianística. Memoritzar l'estructura harmònica de la partitura prèvia a la lectura de fragments curts. Conèixer el transport harmònic i la seua aplicació sobre els instruments polifònics. Obtindre una bona lectura de claus en reduir un fragment musical. Analitzar i estudiar les cadències típiques en els diferents estils musicals. Identificar de manera auditiva estructures harmòniques i cadències en obres orquestrals. Practicar tot tipus de concordes en sèrie o en progressió. Desenvolupar estructures amòniques i rítmiques cada vegada més complexes. Analitzar els patrons rítmics, melòdics i harmònics que es produïsquen en l'obra musical a treballar.

Reducir al piano partituras de distintos conjuntos instrumentales o vocales desde el Renacimiento hasta nuestro tiempo. Conocer los mecanismos, artificios y técnicas pianísticas para desarrollar una buena reducción al piano de la partitura. Analizar armónicamente la obra musical para poder expresar las funciones armónicas más fundamentales y prioritarias a la hora de reducir al piano el discurso musical de las partes instrumentales o vocales de la obra. Realizar arreglos a dos, tres y cuatro partes armónicas para una buena reducción pianística. Memorizar la estructura armónica de la partitura previa a la lectura de fragmentos cortos. Conocer el transporte armónico y su aplicación sobre los instrumentos polifónicos. Obtener una buena lectura de claves al reducir un fragmento musical. Analizar y estudiar las cadencias típicas en los diferentes estilos musicales. Identificar de forma auditiva estructuras armónicas y cadencias en obras orquestales. Practicar todo tipo de acordes en serie o en progresión. Desarrollar estructuras amónicas y rítmicas cada vez más complejas. Analizar los patrones rítmicos, melódicos y armónicos que se produzcan en la obra musical a trabajar.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Posseir destreses pianístiques de nivell equivalent a 2t curs d'ensenyaments professionals. Tindre automatitzades digitacions d'escals i arpegis, sèries de 6es, 3es, etc. Conéixer el xifratge funcional i saber utilitzar-lo per a la realització d'anàlisi de partitures. Haver desenvolupat mínimament la capacitat de síntesi harmònica de partitures per a piano. Haver desenvolupat destreses improvisatòries bàsiques (de nivell equivalent a les aconseguides al llarg dels dos cursos de l'assignatura d'improvisació i acompanyament).

Poseer destrezas pianísticas de nivel equivalente a 2º curso de enseñanzas profesionales. Tener automatizadas digitaciones de escalas y arpegios, series de 6as, 3as, etc. Conocer el cifrado funcional y saber utilizarlo para la realización de análisis de partituras. Haber desarrollado mínimamente la capacidad de síntesis armónica de partituras para piano. Haber desarrollado destrezas improvisatorias básicas (de nivel equivalente a las conseguidas a lo largo de los dos cursos de la asignatura de improvisación y acompañamiento).

2**Competències de l'assignatura***Competencias de la asignatura*

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora (CT1)
Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament (CT2)
Solucionar problemes i prendre decisions que responguen als objectius del treball que es realitza (CT3)
Realitzar autocrítica cap al propi acompliment professional i interpersonal (CT6)
Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional (CT13)
Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional (CT15)
Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental (CT16)
Conèixer els principis teòrics de la música i haver desenvolupat adequadament aptituds per al reconeixement, la comprensió i la memorització del material musical (CG1)
Mostrar aptituds adequades per a la lectura, improvisació, creació i recreació musical (CG2)
Produir i interpretar correctament la notació gràfica de textos musicals (CG3)
Conèixer els fonaments i l'estructura del llenguatge musical i saber aplicar-los en la *pràctica interpretativa, creativa, d'investigació o pedagògica (CG13)
Conèixer els principals repertoris de la tradició occidental i d'altres músiques, i adquirir la capacitat de valorar plenament els aspectes expressius, sintàctics i sonors de les obres corresponents (CE1)
Adquirir la formació necessària per a reconèixer i valorar auditiva i intel·lectualment diferents tipus d'estructures musicals i sonores (CE2)
Interpretar analíticament la construcció de les obres musicals en tots i cadascun dels aspectes i nivells estructurals que les conformen (CE3)
Dominar les tècniques i recursos dels principals estils compositius històrics i recents (CE5)

Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora (CT1)
Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente (CT2)
Solucionar problemas y tomar decisiones que respondan a los objetivos del trabajo que se realiza (CT3)
Realizar autocrítica hacia el propio desempeño profesional e interpersonal (CT6)
Buscar la excelencia y la calidad en su actividad profesional (CT13)
Trabajar de forma autónoma y valorar la importancia de la iniciativa y el espíritu emprendedor en el ejercicio profesional (CT15)
Usar los medios y recursos a su alcance con responsabilidad hacia el patrimonio cultural y medioambiental (CT16)
Conocer los principios teóricos de la música y haber desarrollado adecuadamente aptitudes para el reconocimiento, la comprensión y la memorización del material musical (CG1)
Mostrar aptitudes adecuadas para la lectura, improvisación, creación y recreación musical (CG2)
Producir e interpretar correctamente la notación gráfica de textos musicales (CG3)
Conocer los fundamentos y la estructura del lenguaje musical y saber aplicarlos en la práctica interpretativa, creativa, de investigación o pedagógica (CG13)
Conocer los principales repertorios de la tradición occidental y de otras músicas, y adquirir la capacidad de valorar plenamente los aspectos expresivos, sintácticos y sonoros de las obras correspondientes (CE1)
Adquirir la formación necesaria para reconocer y valorar auditiva e intelectualmente distintos tipos de estructuras musicales y sonoras (CE2)
Interpretar analíticamente la construcción de las obras musicales en todos y cada uno de los aspectos y niveles estructurales que las conforman (CE3)
Dominar las técnicas y recursos de los principales estilos compositivos históricos y recientes (CE5)

3	Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>
RESULTATS D'APRENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i>	COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i>

Adquirir les bases d'un xifrat que permeta expressar amb concreció i claredat la base harmònica d'una peça musical; aplicar aquest xifrat a l'anàlisi de partitures. Adquirir las bases de un cifrado que permita expresar con concreción y claridad la base armónica de una pieza musical; aplicar dicho cifrado al análisis de partituras.	CT1, CT2, CT13, CG1, CG2, CG3, CG13, CE3
Analitzar obres i/o fragments d'obres per a diferents formacions instrumentals i poder tocar la seua estructura harmònica en diferents nivells de síntesis. Analizar obras y/o fragmentos de obras para distintas formaciones instrumentales y poder tocar su estructura armónica en diferentes niveles de síntesis.	CT2, CT3, CT6, CT15, CG1, CG2, CG13, CE2, CE3
Llegir obres per a diferents formacions instrumentals possibilitant la seua interpretació al teclat (reduint les veus, etc.). Leer obras para distintas formaciones instrumentales posibilitando su interpretación al teclado (reduciendo las voces, etc.).	CT1, CT6, CT13, CG1, CG2, CE1, CE2, CE5
Desenvolupar la capacitat de llegir partitures on apareixen instruments transpositors. Desarrollar la capacidad de leer partituras donde aparecen instrumentos transpositores.	CT1, CT6, CT13, CG1, CG2, CE1, CE2, CE5
Habituarse a la lectura de claus. Habituar-se a la lectura de claves.	CT1, CT6, CT13, CG1, CG2, CE1, CE2, CE5
Adquirir automatismes per a l'execució pianística (enllaços, patrons, etc.) que incrementen la rapidesa de lectura en cadències i estructures harmòniques típiques del sistema tonal.	CT1, CT3, CT13, CT15, CG2, CG3, CE3
Adquirir automatismos para la ejecución pianística (enlaces, patrones, etc.) que incrementen la rapidez de lectura en cadencias y estructuras armónicas típicas del sistema tonal.	
Saber extraure patrons rítmics i saber-los utilitzar en diferents contextos harmònics. Saber extraer patrones rítmicos y saberlos utilizar en diferentes contextos armónicos.	CT1, CT2, CT3, CT15, CT16, CG2, CE5

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4.	Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>

- Unitat Didàctica 1: Lectura comprensiva i intuïtiva. Lectura d'obres corals en claus de Sol i Fa en 4a a quatre pentagrames. - Unidad Didáctica 1: Lectura comprensiva e intuitiva. Lectura de obras corales en claves de Sol y Fa en 4ª a cuatro pentagramas. - Unitat Didàctica 2: Introducció a la lectura de claus. Lectura de duos, trios i quartets amb instruments de corda del barroc i del classicisme. - Unidad Didáctica 2: Introducción a la lectura de claves. Lectura de dúos, tríos y cuartetos con instrumentos de cuerda del barroco y del clasicismo. - Unitat Didàctica 3: Introducció a la lectura de partitures amb instruments transpositors. Combinació de clarinet i trompa amb altres instruments de vent i corda. Lectura de duos fins a sextets de Mozart i Beethoven. - Unidad Didáctica 3: Introducción a la lectura de partituras con instrumentos transpositores. Combinación de clarinete y trompa con otros instrumentos de viento y cuerda. Lectura de dúos hasta sextetos de Mozart y Beethoven. - Unitat Didàctica 4: Reducció simfònica. Realització de síntesi i estudi de processos de idiomatització pianística. Lectura de simfonies del període clàssic. - Unidad Didáctica 4: Reducción sinfónica. Realización de síntesis y estudio de procesos de idiomatización pianística. Lectura de sinfonías del periodo clásico. - Unitat Didàctica 5: Reducció simfònica. Realització de síntesi i estudi de processos de idiomatització pianística. Lectura de preludis, obertures i simfonies del segle XIX. - Unidad Didáctica 5: Reducción sinfónica. Realización de síntesis y estudio de procesos de idiomatización pianística. Lectura de preludios, oberturas y sinfonías del siglo	La planificació temporal de cada unitat didàctica, estarà supeditada a l'evolució i les necessitats dels alumnes, secuenciada al cronograma de classe. La planificación temporal de cada unidad didáctica, estará supeditada a la evolución y las necesidades de los alumnos, secuenciada en el cronograma de clase.

XIX.	

5 Activitats formatives Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe presencial Clase presencial	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula. El desenvolupament de les classes es realitzarà de manera que l'alumne pose en pràctica constantment els conceptes que s'expliquen. L'aplicació de conceptes al llarg de les classes facilitarà tant l'assimilació dels mateixos com la realització d'una avaluació contínua del propi procés d'ensenyament-aprenentatge. El desarrollo de las clases se realizará de manera que el alumno ponga en práctica constantemente los conceptos que se explican. La aplicación de conceptos a lo largo de las clases facilitará tanto la asimilación de los mismos como la realización de una evaluación continua del propio proceso de enseñanza-aprendizaje.	20%	20h

Classes pràctiques Clases prácticas	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno. La lectura al piano de partitures que hagen sigut originalment escrites per a diferents formacions instrumentals serà l'activitat principal de les classes. Aquesta lectura comportarà: l'anàlisi d'aquestes partitures, la pràctica per fragments de: estructures harmòniques, cadències, passatges amb efectes tímbrics específics, passatges de dificultat especial; i la realització d'arranjaments (reducció) per a teclat. Exercicis de control del llenguatge: Es proposaran exercicis per al desenvolupament de la comprensió d'elements del llenguatge basats en l'anàlisi d'obres. - Identificació de característiques pròpies de cada estil en obres de repertori. - Improvisació amb els elements treballats. Anàlisi: Anàlisi detallada dels diferents elements constitutius del llenguatge de les obres exposades. - Realització de síntesis harmòniques (utilització de xifratges per a expressar aquesta anàlisi). - Descripció de patrons rítmics i aplicació en altres contextos harmònics. - Anàlisi melòdica: síntesi i proposta de diferents harmonitzacions. Audició: - Escolta i anàlisi verbal de fragments musicals. - Dictats melòdics i harmònics per escrit. - Dictat i reproducció de sonoritats al teclat. Acompanyament de melodies: - Anàlisi de melodies. - Anàlisi i pràctica de diferents patrons d'acompanyaments pianístics. Improvisació de melodies a acompanyaments donats. La lectura al piano de partituras que hayan sido originalmente escritas para diferentes formaciones instrumentales será la actividad principal de las clases. Esta lectura conllevará: el análisis de dichas partituras, la práctica por fragmentos de: estructuras armónicas, cadencias, pasajes con efectos tímbricos específicos, pasajes de dificultad especial; y la realización de arreglos (reducción) para teclado. Ejercicios de control del lenguaje: Se pondrán ejercicios para el desarrollo de la comprensión de elementos del lenguaje basados en el análisis de obras. - Identificación de características propias de cada estilo en obras de repertorio. - Improvisación con los elementos trabajados. Análisis: Análisis pormenorizado de los diferentes elementos constitutivos del lenguaje de las obras expuestas. - Realización de síntesis armónicas (utilización de cifrados para expresar dicho análisis). - Descripción de patrones rítmicos y aplicación en otros contextos armónicos. - Análisis melódico: síntesis y propuesta de diferentes armonizaciones. Audición: - Escucha y análisis verbal de fragmentos musicales. - Dictados melódicos y armónicos por escrito. - Dictado y reproducción de sonoridades al teclado. Acompañamiento de melodías: - Análisis de melodías. - Análisis y práctica de diferentes patrones de acompañamientos pianísticos.	10%	10h

	- Improvisación de melodías a acompañamientos dados		
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Treball en equip, en grup de dos alumnes, realitzant la reducció al piano d'una obra per a quartet vocal o de corda. Un alumne reduirà a dues veus (Baix amb Tenor) i simultàniament un altre alumne realitzarà al piano les restants veus o parts instrumentals. Trabajo en equipo, en grupo de dos alumnos, realizando la reducción al piano de una obra para cuarteto vocal o de cuerda. Un alumno reducirá a dos voces (Bajo con Tenor) y simultáneamente otro alumno realizará al piano las restantes voces o partes instrumentales	10%	10h
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno. Avaluació contínua: Al principi de cada classe s'avalua el treball realitzat a casa al llarg de la setmana. Avaluació puntual: Al llarg del curs hi ha planificats diversos dies destinats a avaluació per a recuperar el treball que no s'haja pogut portar al dia. Evaluación continua: Al principio de cada clase se evalúa el trabajo realizado en casa a lo largo de la semana. Evaluación puntual: A lo largo del curso hay planificados diversos días destinados a evaluación para recuperar el trabajo que no se haya podido llevar al día.	10%	10h
SUBTOTAL			50 Horas

5.2 Activitats de treball autònom

Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo. Se li demanarà a l'alumne la realització d'estudis comparatius sobre reduccions d'una mateixa obra escrites per diferents autors. L'alumne haurà d'expressar verbalment les diferències i emetre un judici crític referent a les diferents versions. Se le pedirá al alumno la realización de estudios comparativos sobre reducciones de una misma obra escritas por diferentes autores. El alumno deberá expresar verbalmente las diferencias y emitir un juicio crítico al respecto de las diferentes versiones	25%	25h

Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo. Una vegada fet el treball de classe, cada alumne haurà d'estudiar individualment les partitures a casa fins a aconseguir el major grau d'excel·lència interpretativa d'aquestes. Una vez realizado el trabajo de clase, cada alumno deberá estudiar individualmente las partituras en casa hasta conseguir el mayor grado de excelencia interpretativa de las mismas.	20%	20h
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias, etc.	5%	5h
SUBTOTAL			50 Horas
TOTAL			100%

6

Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1

Instrumentes d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>

L'avaluació es realitza de manera individualitzada. Es valora en tot cas el desenvolupament de competències aconseguit i la projecció dels coneixements i destreses adquirides al llarg del curs. Les tècniques principals utilitzades per a l'avaluació seran: L'"observació" (estratègia basada en la recollida sistemàtica de dades en el propi context d'aprenentatge: execució de tasques, pràctiques, etc.) i el "diari" (informe personal i informal en el qual es poden trobar preocupacions, sentiments, observacions, interpretacions, hipòtesis, explicacions, etc.). No obstant això, es realitzaran dos exàmens, un al final de cada semestre per a poder recuperar les obres que no s'hagen superat al llarg de l'avaluació contínua. La evaluación se realiza de forma individualizada. Se valora en todo caso el desarrollo de competencias conseguido y la proyección de los conocimientos y destrezas adquiridas a lo largo del curso. Las técnicas principales utilizadas para la evaluación serán: La "observación" (estrategia basada en la recogida sistemática de datos en el propio contexto de aprendizaje: ejecución de tareas, prácticas, etc.) y el "diario" (informe personal e informal en el que se pueden encontrar preocupaciones, sentimientos, observaciones, interpretaciones, hipótesis, explicaciones, etc.). No obstante, se realizarán dos exámenes, uno al final de cada semestre para poder recuperar las obras que no se hayan superado a lo largo de la evaluación continua.	En cada classe es treballarà sobre una partitura. La partitura conté un o diversos problemes o situacions d'aprenentatge. Mitjançant la resolució d'aquests problemes els alumnes aprenen a resoldre situacions semblants. En cada clase se trabajará sobre una partitura. La partitura contiene uno o varios problemas o situaciones de aprendizaje. Mediante la resolución de dichos problemas los alumnos aprenden a resolver situaciones semejantes.	100%

		100%

6.2 **Criteris d'avaluació i dates d'entrega**
Criterios de evaluación y fechas de entrega

En l'avaluació es tindran en compte els següents punts:

- Assistència a classe i puntualitat: l'assistència responsable de l'alumnat serà obligatòria i, excepte causa justificada, es tindrà en quanta en l'avaluació. Si l'alumne supera les 6 faltes d'assistència sense justificar, perdre el dret a l'avaluació contínua i la seua nota dependrà, exclusivament, de l'avaluació final.
- Participació en classe: serà condició imprescindible la pràctica en les classes i es valorarà favorablement la participació voluntària en aquestes.
- Desenvolupament de destreses: es realitzarà una avaluació inicial per a considerar els coneixements previs de cada alumne. A partir d'aquests coneixements es valorarà el progrés personal de cada alumne, que es constatarà mitjançant l'observació per part del professor dels avanços realitzats per l'alumne classe rere classe. Es valorarà en un percentatge del 25% en la nota final.
- Estudi a casa i auto-implicació de l'alumne en el seu aprenentatge: la realització de tasques setmanalment serà imprescindible, considerant de gran valor el compromís de l'alumne amb el seu propi aprenentatge. Es valorarà en un percentatge del 25% en la nota final.
- Consecució d'objectius: la consecució dels objectius proposats en la programació es valorarà en un percentatge del 50%.

En la evaluación se tendrán en cuenta los siguientes puntos:

- Asistencia a clase y puntualidad: la asistencia responsable del alumnado será obligatoria y, excepto causa justificada, se tendrá en cuenta en la evaluación. Si el alumno supera las 6 faltas de asistencia sin justificar, perderá el derecho a la evaluación continua y su nota dependerá, exclusivamente, de la evaluación final.
- Participación en clase: será condición imprescindible la práctica en las clases y se valorará favorablemente la participación voluntaria en las mismas.
- Desarrollo de destrezas: se realizará una evaluación inicial para considerar los conocimientos previos de cada alumno. A partir de dichos conocimientos se valorará el progreso personal de cada alumno, que se constatará mediante la observación por parte del profesor de los avances realizados por el alumno clase tras clase. Se valorará en un porcentaje del 25% en la nota final.
- Estudio en casa y auto-implicación del alumno en su aprendizaje: la realización de tareas semanalmente será imprescindible, considerando de gran valor el compromiso del alumno con su propio aprendizaje. Se valorará en un porcentaje del 25% en la nota final.
- Consecución de objetivos: la consecución de los objetivos propuestos en la programación se valorará en un porcentaje del 50%.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

. Si es perd el dret a l'avaluació contínua serà possible recuperar l'assignatura a través dels exàmens de les convocatòries oficials.

Si se pierde el derecho a la evaluación continua será posible recuperar la asignatura a través de los exámenes de las convocatorias oficiales.

7**Bibliografia***Bibliografía*

Orquestación y Reducción

ADLER, S.: El estudio de la orquestación. Idea Música.
 AUBERT, L.; LANDOWSKI, M.: L'Orchestre.
 BERLIOZ, H.: Traité d'orquestation.
 BÖLSCHKE, E.: Schule des partiturspiels. Peters.
 CARSE, A.: The history of the orchestration.
 CARSE, A.: The orchestra from Beethoven to Berlioz. Heffer.
 CASELLA, A.; MORTARI, V.: La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Americana.
 CREZBURG, H.: Partiturspiel. vols. I-IV. Schott's Söhne.
 DAUBE, J.F.: Generalbass in drey Akkorden.
 DONINGTON, R.: Los instrumentos de música. Alianza Música.
 FISKE, Roger: Score Reading. Book I-IV. Oxford University Press.
 GARBELOTTO, A.: Antología-lettura della partitura. Guglicuo Z.
 GEVAERT: Traité d'orquestation.
 GUI, V.: Come si studia una partitura.
 HERZFELD, F.: La magia de la batuta. Labor.
 INGHELBRECHT, D.E.: Le chef d'orchestre et son équipe.
 JACOB, G.: How to read a score. Boosey and Hawkes.
 JORDA, E.: El director de orquesta ante la partitura. Espasa-Calpe.
 KASTNER: Traité d'orquestation.
 KOEHLIN, CH.: Les instruments à vent.
 KOEHLIN, CH.: Traité d'orquestation. vols. I-IV. Max Eschig.
 KUFFERATH, M.: L'art de diriger l'orchestre. Fischbacher.
 LAVOIX, H.: Histoire de l'instrumentation.
 LINDENBERG, E.: Comment lire une partition d'orchestre. Préface d'A. Honegger. Heugel.
 McELHERAN, B.: Conducting technique.
 MORRIS, R.; FERGUSON, H.: Preparatory Exercises in Score Reading. Oxford University Press.
 PAHLEN, K.: La música sinfónica. Alianza Música.
 PISTON, W.: Orquestación. Real Musical.
 RAUCHHAUPT: El mundo de la sinfonía. Labor.
 REUTER, F.: Praktisches partiturspielen. Friedrich Hofmeister.
 RIEMAN, H.: Reducción al piano de la partitura de orquesta. Labor.
 RIEMAN, H.: Orquestación. Labor. RIEMAN, H.: Compendio de instrumentación. Labor.
 RIGACCI, B.: Método preparatorio per il corso di lettura della partitura. Curci. RIMSKY
 KORSAKOV, N.: Principios de orquestación. Ricordi Americana.
 TAILOR, E.: Playing from an orchestral score. Oxford University Press.
 TAYLOR, E.: An introduction to score playing. Oxford University Press.
 VOLBACH, F.: La orquesta moderna. Labor.
 WEINGARTNER, F.: La symphonie après Beethoven.

(Añadir a esta lista obras orquestales de autores desde el barroco al siglo XIX). Transporte y Repentización

ASINS ARBÓ, M.: 101 ejercicios para la práctica de la repentización y el transporte al piano. Real Musical.
 DOUPOND, G.: Método de transposición para piano. Boileau.
 ESBRI, C.; OLIVER, A.: Teoría y práctica del transporte. Taxygrab.
 GARTENLAUB, O.: Préparation au déchiffre pianistique. vols. I-V. Rideau Rouge.
 GARTENLAUB, O.: Préparation au déchiffre instrumental. vols. A-B-C-D-E. Rideau Rouge.
 MANGEOT, A.M.: Manuel pratique de lecture horizontale et verticale. Max Eschig.

